

Közigazgatási jog

Dr. Vértesy László PhD jur. PhD öc.

Norma – jog

Norma > jog

Norma

kötelező általános szabály – előírás (*præscriptio*)

standard
játék

Társadalmi norma

olyan társadalmi **előírások**, amelyek előírják a helyeset és a követendőket, ahhoz kapcsolódóan **következményt** helyeznek kilátásba

vallás
etika
divat
szokás
illem

Jog

a **társadalom** (társadalmi élet, állam) **rendező tényezője, amely mögött állami kényszer áll**; más megfogalmazásban:

- **jogalanyokra** (személyek viselkedésére), **helyzetre / állapotra** vonatkozó,
- **állam által alkotott / elismert**,
- **állam által végső soron kikényszeríthető**,
- **kötelező** magatartási **szabályok** összessége.

Norma

Norma: kötelező általános szabály – előírás (præscriptio)

- **szabály – imperativus** (Kant - sollen típusú kijelentés, valami legyen)
- **nyelvi-gondolati képződmények**, objektivációk
- **befolyásolják** az emberek akaratlagos viselkedését
- **általánosság**: mindenkire vagy egy meghatározott körre vonatkozik
- érvényesülését valamilyen **kényszer** biztosítja
- **tartós** időbeli érvényesülés, ez különbözteti meg a normát az egyedi parancstól
- **ismételtség**, ismétlődésre törekvés, ismétlődő helyzet, magatartás
- **kölcsönösség** jellemzi, a **jogok és kötelezettségek (!)** párba állíthatók

Társadalmi normák: olyan társadalmi (magatartás) **előírások**, amelyek előírják a **helyeset és a követendőt**, (az előírás be nem tartása esetére hátrányos) **következményt** helyeznek kilátásba, és azt általában meg is valósítják.

- a társadalmi normák nélkül nincs emberi társadalom, egyidősek vele
- az individuális normából (belső elhatározottság) lesz **társadalmi norma**
- **társadalmi értékelést, értéket** fejeznek ki, **reálisak**
- **egyszerre több normarend érvényesül**: szokás, vallás, erkölcs, illem, hagyomány, divat
- ha + **állami kényszer** akkor lesz **jogi norma, jogi szabály** (de!!! ez nem ≠ jogszabály, ez utóbbi normatív fogalom, amit a Jat. annak nevez)

Norma

kötelező erő szerint:

- **kógens:** kellés/kötelezés (O), tiltás (F), nem lehet eltérni a szabálytól
- **diszpozitív:** lehetőség (P) vagy eltérés a szabálytól

absztrakt tartalom szerint:

- **kategorikus:** feltétlen, előírás vagy nem magatartás
- **hipotetikus:** feltételes, kondicionális, magatartás

érvényesülés:

- **érvényesség:** alkalmas (jog)hatás kiváltására, a norma **alkalmassága**
 - **hatályosság:** az érvényesség viszonylagossága, a norma **alkalmazandósága**

modellszerűen, szerkezetileg **három elem**e:

- **tényállás** (*hypothesis*), **rendelkezés** (*dispositio*), **következmény** (*sanctio*)
- a **szankciót a norma kapcsolja a tényálláshoz**, nem kauzálisan következik

Normarendszer: az egy időben létező/alkalmazandó **normák összessége**

- **egyszerre több normarendszer érvényesül:** vallás, jog, erkölcs, szokás, illem, hagyomány, konvenció, szakmai-technikai előírások, divat, szabályzatok stb.

Norma, jog

Jog: a társadalmi élet rendező tényezője, amely mögött állami kényszer áll

tág értelemben:

- jogtudomány
- alanyi jog (jogom van valamihez)
- jogrendszer, jogág
- normarendszer
- (nem azonos a jogszabállyal)

szűk értemben:

- jogalanyokra (személyek viselkedésére), helyzetre / állapotra vonatkozó,
- állam által alkotott / elismert és
- állam által végső soron kikényszerített / kikényszeríthető,
- kötelező – általában magatartási – szabályok összessége

Jogi norma: a jog elemi önálló, önmagában értelmes alapegysége, a jogi normákat a jogszabályok tartalmazzák, a jogszabályokból ismerhetők meg

Jogrend, jogrendszer: az egy időben létező vagy alkalmazandó (jogi) normák (az állam által alkotott általános magatartási szabályok) összessége

Jog ≠ jog...

jogforrás: ahonnan a jog megismerhető

- **anyagi jogforrás** (belső) – kibocsátó (Ogy., Korm., miniszter)
- **alaki jogforrás** (külső) – megjelenési forma, fajta (törvény, rendelet)

jog tartalmi tagozódása:

- **anyagi jog** – magatartás (jogok és kötelezettségek, feladat, szankció)
- **alaki jog** – eljárás
- **szervezeti jog** – szervezet

jogi alapfogalmak:

- **jogalany** – személy (természetes, jogi, jogi személyiséggel nem rendelkező)
- **jogtárgy** – dolog (ingó, ingatlan, állat, növény, energia, értékpapír, követelés)
- **alanyi jog** – jogalanyt (személyt) megillető jogosultság
- **tárgyi jog** – jogszabály (normák)
- **jogviszony** – olyan jogalanyok közötti viszony, amelyet a tárgyi jog szabályoz
- **jogintézmény** – fogalmak

jogrendszer tagozódása

- **nemzeti** (belső) jog
- **nemzetközi** jog
- **EUs jog, úniós jog**

Jogi felfogások

Természetjog: ember alkotta jog + magasabb rendű törvények

érvényesség: *megfelelés magasabb rendű törvényeknek, normáknak, eszméknek*

- **antik természetjog**
 - **keresztény természetjog** - **Aquinói Szt. Tamás** (1225-1274) *Summa theologiae*
 - **racionalista természetjog** (17-18. század) - Hugo Grotius, Samuel Pufendorf, Christian Wolf
 - **újjáéledt természetjog** (20. század) - Gustav Radbruch, John Finnis, Verdross, Kaufmann
- Radbruch-formula:** *törvényes jogtalanság:* olyan nagy mértékben igazságtalan, hogy nem tekinthető érvényes jognak; *igazságtalan jog:* igazságtalan, de még jognak tekinthető

Jogi pozitivizmus: (19. század) **pozitív (tételes, ember alkotta) jog**

érvényesség: *megfelelés a formális kritériumoknak*

- a normativitás csak normativitásból származhat: egy jogszabály érvényessége csak egy másik jogszabályból származhat
- Jeremy Bentham, John Austin, Laband, Gerber, Bergbohm; Hans Kelsen, Herbert Hart

Szociológiai elméletek: (19. század) **társadalomban ténylegesen érvényesülő szabályok** (law in books vs. law in action)

érvényesség: *ami ténylegesen érvényesül a társadalomban*

- Weber, Durkheim, Marx, Spencer
- ide tartozik még a **szabadjogi iskola** (Eugen Ehrlich: jogászi jog + élő jog) és **amerikai jogi realizmus** (Oliver Wendell Holmes -szabályskeptícizmus, Jerome Frank –tényszkeptícizmus; *Breakfast jurisprudence*)

Görög - Római

Görögök

- **természeti törvény** (*φυσει δικαιοιν* – *phüszei dikaion*) és a **pozitív törvény** (*νόμος* - *nomosz*) megkülönböztetése (még nem jog, hanem törvény)

Szophoklész: Antigóné (Kr.e. 441/2)

Antigóné: „Olyan hatalmas soha nem lehet szavad, hogy bármi földi rendelettel elsöpörd az istenek íratlan, szent törvényeit.”

Kreón: „Akit királlyá tett a nép, követni kell minden szavát, legyen jogos vagy jogtalan.”

- **Platón** (Kr.e. 427-347): **idealista** filozófia,
 - ideális állam felépítése,
 - csak **azok az emberi törvények helyesek, amelyek az igazságosság** ideájának megvalósítását célozzák
- **Arisztotelész** (Kr.e. 384-322): **teleologikus** szemlélet:
 - mindennek természet által előre elrendelt célja.
 - Az ember: természeténél fogva társas lény (*ζῷον πολιτικό* – *zoon politikon*) célja az állam (*πολις* – *polisz*), a **jognak ezt az együttélést kell segítenie**

Rómaiak

- **Cicero** (Kr. e. 103–43): a középső Sztoa képviselője
 - **ius naturale / nature ius: természetjog**

Aquinói Szt. Tamás

Summa theologiae

törvény: „A törvény a közjóra irányuló ész-rend” „a tetteknek valamiféle szabálya vagy mértéke, amely az embert cselekvésre indítja, vagy a cselekvéstől visszatartja” (I/II. q. 90. a. 1.)

- **örök törvény** (lex aeterna): az isteni rend az univerzum számára, az összes törvény ebből származik
- **természettörvény** (lex naturalis \approx φυσει δικαιο): „értelemnek Istentől belénk oltott fénye, amellyel felismerjük, hogy mit kell tennünk, és mit kell kerülnünk”. Az értelmes **természetben gyökerező emebri törvénytudat**, a felismert és a szabad követésre felszólító emberi természetes hajlamokkal (erkölcs) azonos. A természettörvény nem megfogalmazott törvény, ez azonban nem zárja ki a megfogalmazást.
- **pozitív törvény** (lex positiva): olyan „**értelmes és kihirdetett rendelkezés, amely a közjót szolgálja**, és attól ered, akinek feladata, hogy a közösség gondját viselje”
 - **isteni törvény** (lex divina): Isten által adott pozitív törvények (Szentírás)
 - **emberi törvény** (lex humana \approx νόμος) ember alkotta törvények, de *Lex iniusta non est lex*
- **ördög törvénye** (lex diaboli): az **érzéki vágy törvénye**, a Sátán kísértéséből ered, amelynek révén az értelem nem engedelmeskedik Istennek, a test pedig az értelemnek és a léleknek.

jog: „erkölcsi erő arra, hogy birtokoljunk olyasvalamit, ami igazságosan kijár nekünk, illetve követeljünk, megtegyünk vagy elmulasszunk valamit mások beavatkozásától szabadon, vagy valakiért, valamiért helytálljunk.”

- **természetjog** (ius naturale): a természettörvényből fakadó természetes igényeink összessége. **Állandó.**
- **pozitív jog** (ius positivum): a tételes, a megfogalmazott és az emberi közmegegyezésen alapuló jogrend. **Változik**, korhoz kötött és a társadalomban élő ember igényeit részleteiben szabályozza.

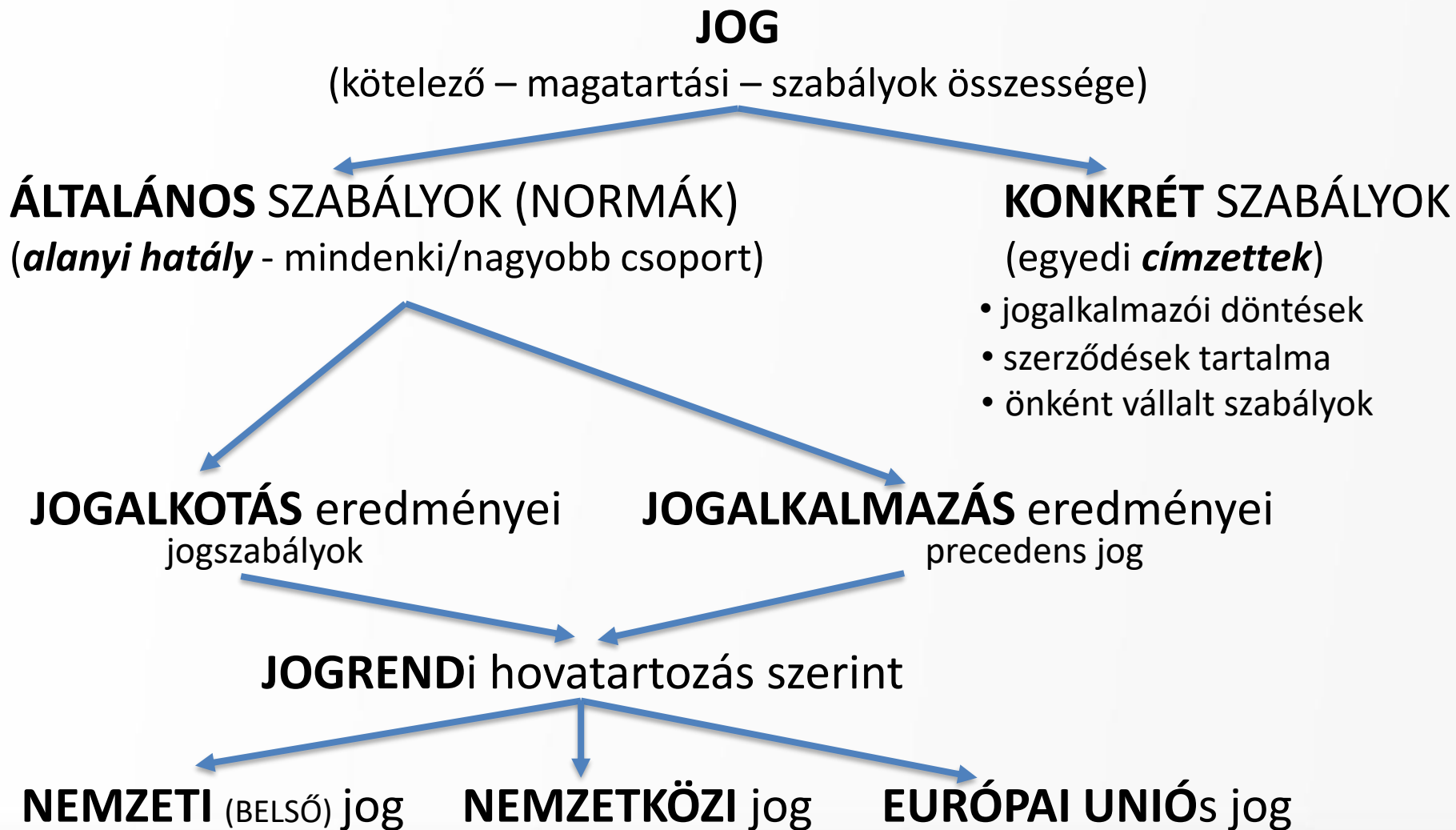
Törvény, jog és erkölcs

Törvény, jog és erkölcs

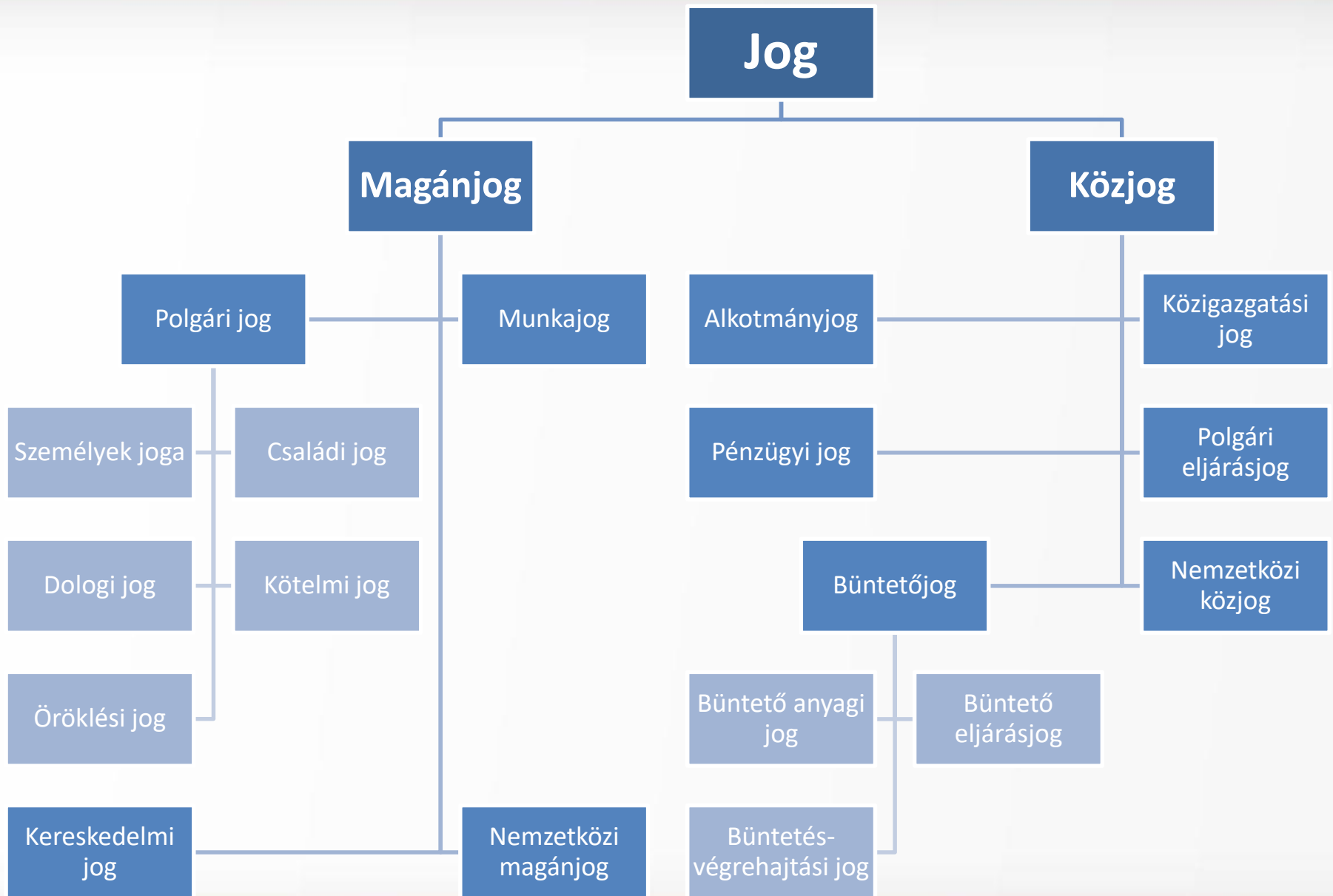
- bár a törvények és a jog összefüggésben állnak az erkölccsel, különbséget kell tennünk az **erkölcsiség (moralitas)** és a **törvényesség (legalitas)** között.
 - **moralitás:** az ember, személy **belső** fórumához tartozik (legbensőbb szándék, lelkiismeret), amelyről nem ítélni a bíró (*de internis non iudicat praetor*), azt mutatja meg, hogy egy ideológiához képest mi **helyes vagy helytelen**
 - **legalitás:** a **törvény előtti felelősséget** jelenti, vagyis azt, hogy erkölcsi vonatkozású tetteinknek „külső” vonatkozása is van, megfelel vagy eltér attól, amit a törvény/jog előír.
- a **törvények és a jog az erkölcs külső normája**
- a **természettörvény és -jog mindenkor norma**, és aki ezeket megsérti, etikailag vét.
- a **természettörvény és -jog alól nincs felmentés** (*dispensatio*)
- a **pozitív törvények általánosságban a természetjog kifejtései**, alkalmazásai, így nem volna szabad ellenkezniük a természetjoggal. Szükségesek, mert a természetjogok csak általános útmutatást adnak, azaz nem szabályozzák a részleteket.
- a **pozitív jogalkotás** számára az elérendő/megközelítendő **eszmény** az, hogy **ne kerüljön összeütközésbe a természetjoggal**.
- a **pozitív törvény és jog ellenben csak akkor kötelez etikailag, ha megfelel a természetjog és -jog szellemének**
- minthogy a törvények és a jog csupán az erkölcs külső normáját alkotják, **helytelen a legalisztikus felfogás**, amely a tettek értékét pusztán a törvény és a jog megtartásához méri

A jog rendszere

Jogrendszer: az egy időben létező vagy alkalmazandó normák (az állam által alkotott általános magatartási szabályok) összessége

Jogágcsoportok - jogágak

Közjog – magánjog

Domitius Ulpianus (170-223)

*...e tudománynak két fő része van: A **közjog** (ius publicum) az [a jog] amely a római államra vonatkozik, a **magánjog** (ius privatum) az, amely az egyének érdekét tartja szem előtt; egyes dolgok ugyanis a köz hasznát szolgálják, mások a magánszemélyekét.*

II. Theodosius és III. Valentinianus 426 lex citationis

Montesquieu (1689-1755): jogviszonyok állam és állampolgár között

***Nemzetközi jog:** amelyek a népek egymás közötti viszonyaira vonatkozó törvényeket tartalmazzák.*

***Politikai jog:** a társadalomban a vezetők és a vezetettek egymáshoz való viszonyára vonatkozik.*

***Polgári jog:** az állampolgárok egymás közötti jogaira vonatkoznak.*

Szladits Károly

*„ **Magánjogi** tehát mind az a jogszabály, amely magánost más magános érdekében oly módon kötelez, hogy érvényesítéséről a másik (a jogosított) magános rendelkezik. Minden más szabály **közjogi** ”*

Grosschmid Béni

„ Maga e választvonal alapeszméjében kategoricus, részleteiben esetleges ”

„ A magánjog és a köz- vagy nyilvánjog határai nem egyenes vonalak, miként az Amerikai Egyesült Államok egyes államai közti határok. Hanem csipkések... ”

Magánjog	jellemzés	Közjog
a személyeket megillető alanyi jogok biztosítása	funkció	a közhatalom kiépítése, fenntartása, szabályozása
mellérendeltségi viszonyok	életviszonyok	alá-fölérendeltségi viszonyok
a felek egyenjogúsága jellemző	felek közötti kapcsolat	a közhatalmat gyakorló szervet az alárendelttel szemben többletjogok illetik meg
akaratautonómia érvényesül	akaratautonómia	a kötelezettségek általában a kötelezettek akaratára tekintet nélkül beállnak, nem érvényesül akaratautonómia
érdekellentét , illetve az érdekkiegyenlítés a jellemző	érdekbeliség	elvileg fennáll a közérdekbeli érdekazonosság
főszabályszerűen a közvetett kényszer érvényesül	kényszer	gyakori a közvetlen kényszer lehetősége is
eshetőlegesség , általánosság	viszonyrendszer	a szervezettség jellemzi
diszpozitív	szabályozás	kógens
a magánjogi jogszabályok attributív, jogosító jogszabályok	alaki szempont	közjogi jogszabályok imperatív , azaz kötelező vagy tiltó jogszabályok

A jog tartalmi tagozódása

	anyagi	alaki, eljárási	szervezeti
tartalma	<ul style="list-style-type: none"> • alanyi J+K, magatartás • feladatkitűző • hatáskört megállapító • anyagi szankció 	<ul style="list-style-type: none"> • eljárás (bíróági, hatósági) • belső eljárások • ügyvitel • ügyrendi 	<ul style="list-style-type: none"> • hierarchia • irányítás, ellenőrzés, felügyelet • belső tagozódás, felépítés
polgári	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)	2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.) 2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról	2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról
büntető	2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.)	2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (Be.)	2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról 2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről
pénzügy	adó törvények (Áfa, Szja, Tao, Jöv. stb.) 2003. évi CXXVI. törvény a közösségi vámjogról	2017. évi CL. törvény. az adózás rendjéről 2017. évi CLI. törvény az adóigazgatási rendtartásról	2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
közigazgatás	ágazati jogszabályok (építés, ingatlan, jármű, oktatás, egészségügy, nyugdíj, munka)	2016. évi CL. törvény. az általános közigazgatási rendtartásról (Ákr.) 2017. évi I. törvény. a közigazgatási perrendtartásról (Kp.) 2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról	2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
sokszor keveredik (rendszerint az anyagi és/vagy eljárási, szervezeti és/vagy eljárást is tartalmaz)			

Közigazgatási anyagi jog

A közigazgatási anyagi jogi szabályok csoportosítása

A jogalanyokra vonatkozó		A közigazgatási szerveknek hatáskört biztosító	
Jogosító	Kötelező	Jogosító	Kötelező
Cselekvésre	Cselekvésre/Szankcionáló	Cselekvésre	
Cselekvéstől való tartózkodásra	Cselekvéstől való tartózkodásra (tiltó)		
Cselekvés abbahagyására	Cselekvés abbahagyására (tiltó)		

A közigazgatási anyagi jog jellemző szabályai

Szabálytípus alanya/címzettje	Jellemző szabály	Jellemző szabálytípus
Jogalany	Jogosító	Alanyi jogot megállapító
	Kötelező	Kötelezettséget megállapító
	Tiltó	Szankcionáló
Közigazgatási szerv	Jogosító	Tevéstől v. folytatásától tiltó
	Kötelező	Hatáskört megállapító
		Feladatkijelölő

Normatan

Dogmatikai szerkezet

hypothesis

tényállás

- **feltételezett eset** → **lehetséges (P)** magatartás
- **tágabb – szűkebb**; a tények általánosításának különböző fokai
 - **alanyi kör**
 - **főszabály – kivétel – privilegium**
 - **általános** *lex generalis* – **különös** *lex specialis* (*lex specialis derogat legi generali*)
 - **egyszerű – összetett** (konjunktív – diszjunktív)
 - **+ i) jogképelem – fictio** (természti erő = *dolog*) **ii) vélelem – praesumptio juris / et de jure** (eljárási, tény v. joghatásbeli vélelem; ereje: megdönthető v. nem)

dispositio

rendelkezés

- **szabályosság – mit kell (O) vagy tilos (F) vagy szabad (P) megtenni**
- **elvárt magatartás**
- gyakran a hypothesis magába olvasztja, implicit tartalmazza
- **kogens** (kötelező, parancsoló vagy tiltó) **vagy diszpozitív** (megengedő)
- **főleg kötelmi jog**: *dare, facere, non facere, praestare*

sanctio

joghatás

- **gyűjtőfogalom**: jogkövetkezmény, szentesítés, büntetés, megerősítés, kikötés, meghatározás,
- **pozitív** jogkövetkezmény **i)** előíró (parancsoló) **ii)** megengedő (engedélyező)
- **negatív** jogkövetkezmény (szűk értelemben)
 - **jellege**: **i)** hátrány **ii)** parancsoló **iii)** kötelezés nélküli (megszűnik valami)
 - **nemei** **i)** hatása: represszív v. reparatív; $\forall 2$ preventív is **ii)** vagyoni – nem vagyoni **iii)** a felelősség alapja objektív – szubjektív
- **lex imperfecta** – következmény nélküli

Absztrakt tartalom

kategorikus	nem magatartás egyszerű, összetett feltétlen	<ul style="list-style-type: none">• csak általánosan van értelme (mindenki jogképes) vagy egy (a főváros Budapest)• önmagában megáll• alanya mindenki• abszolút• rendelkezést fejez ki	<p><i>(n+1) dispositio</i></p> <p>*(nincs hypothesis, sanctio)</p>
hipotetikus – kondicionális	magatartás egyszerű feltételes	<ul style="list-style-type: none">• kondicionális: ha...akkor...; aki... (ettől hipotetikus, nem attól hogy van benne hypothesis)• okozati jelleg• alanya bárki lehet, de nem mindenki	<p><i>1 hypothesis \supset (n+1) sanctio</i></p> <p><i>1 dispositio \supset (n+1) sanctio</i></p>
	összetett feltételeket egybefűző	<ul style="list-style-type: none">• konjunktív: ha...és... akkor &• diszjunktív: ha...vagy... akkor \vee, ∇• több megoldás<ul style="list-style-type: none">○ a tényállás változatok közül, melyik érvényes, szabályos (apasági vélelmek)○ választási lehetőség (hibás teljesítés)• gyakran megengedőek• önmagában az alternatív, több sanctio nem diszjunktív norma (mert a tényállás ugyanaz)	<p><i>(n+2) hypothesis \supset (n+1) sanctio</i></p> <p><i>(n+2) dispositio \supset (n+1) sanctio</i></p>

* A három normaelem egyszerre sosem található meg, továbbá gyakran a hypothesis és a dispositio összeolvad.

Absztrakt tartalom*

Kategorikus (feltétlen – nem magatartás)

A) *cikk* HAZÁNK neve Magyarország.

egyszerű dispositio

I) *cikk* (1) Magyarország címere hegyes talpú, hasított pajzs. Első mezeje vörössel és ezüsttel hétszer vágott. Második, vörös mezejében zöld hármashalomnak arany koronás kiemelkedő középső részén ezüst kettős kereszt. A pajzson a magyar Szent Korona nyugszik.

dispositio

összetett dispositio

Hipotetikus egyszerű (feltételes – magatartás)

XXI. cikk (2) Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt – törvényben meghatározottak szerint – helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.

sanctio

hypothesis

1 hypothesis + (n+1) sanctio

Hyp \supset (Sanc₁ v Sanc₂)

8. cikk (1) Legalább kétszáz ezer választópolgár kezdeményezésére az Országgyűlés országos népszavazást rendel el.

dispositio

sanctio

1 dispositio + (n+1) sanctio

Disp \supset Sanc

összetett (változatokat egybefűző – magatartás)

XXIII. cikk (6) Nem rendelkezik választójoggal az, akit bűncselekmény elkövetése vagy belátási képességének korlátozottsága miatt a bíróság a választójogból kizárt.

sanctio

hypothesis

(n+2) hypothesis + (n+1) sanctio

(Hyp₁ v Hyp₂) \supset Sanc

8. cikk (4) Az országos népszavazás érvényes, ha az összes választópolgár több mint fele érvényesen szavazott, és eredményes, ha az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele a megfogalmazott kérdésre azonos választ adott.

sanctio

dispositio

(n+2) dispositio + (n+1) sanctio

[(Disp₁ \supset Sanc₁) & Disp₂] \supset Sanc₂

Szankció

Lex	érvénytelenítés	büntetés	lényege, példa
lex plus quam perfecta	+	+	a szabályellenes cselekmény nemcsak semmis, de az elkövetőt még büntetéssel is sújtja a szabály - kettős házasság
lex perfecta	+	-	megtagadja a szabályellenes cselekmény érvényét - cselekvőképtelen személy ügylete
lex minus quam perfecta	-	+	szabály tiltja az ügyletet, joghátránnyal (büntetéssel) sújtja az ügyletet megkötő felet, de az ügyletet érvényesnek ismeri el. - engedély nélküli árusítás
lex imperfecta	-	-	a benne foglalt parancs megszegéséhez semminemű szankciót nem fűz. (De ez nem jelenti azt, hogy a szabály minden féle jogkövetkezmény nélkül maradna.) - naturalis obligatio (pl. kártyaadósság)

Funkcionális tartalom

Jellemző közigazgatási normaszervezetek

Szabályozási terület/Csoport	Tényállás	Jogkövetkezmény	Ha a jogkövetk. szankció, az
Anyagi jog <ul style="list-style-type: none"> • alanyi jogot megállapító • kötelezettséget megállapító • szankcionáló • tiltó • hatáskört megállapító • feladatkijelölő 	kifejezett/rejtett kifejezett kifejezett rejtett rejtett rejtett	megengedő előíró szankció tiltó előíró előíró	----- önálló normában kifejezett önálló normában ----- -----
Alaki jog <ul style="list-style-type: none"> • (külső) eljárási szabály • belső eljárási szabály • ügyviteli szabály • ügyrendi szabály 	kifejezett/rejtett kifejezett/rejtett rejtett rejtett	bármelyik bármelyik előíró előír/szankció	érvénytelenség ----- ----- -----/érvénytelenség
Szervezeti szabályok	rejtett	előíró	-----

A normatív jogi elvárás erőssége szerint:

- megparancsolt (iussus)
- megtiltott (vetitus)
- megengedett (permissus)

Csoportosítás

Közigazgatási normák

absztrakt
tartalom

kategorikus

hipotetikus

hatása

jogosító

alanyi jog

kötelező

alanyi
kötelezettség

szankcionáló

feladatmegszabó

hatáskört
megállapító

rendelkezés

diszpozitív

megengedő (P)

kógens

kötelező (O)

tiltó (F)

funkcionális
tartalom

anyagi

alaki

szervezeti

Normakapcsolatok

- **önálló** (teljes)
- **önállótlan**
 - **fogalom-meghatározó**
 - **interpretatív** (értelmező), megszorító, kiterjesztő
 - **keretszabályok**
- **jogon belültre** utaló normák
 - **kollíziós normák** területközi, személyközi, időközi, nemzetközi (joghatóság)
 - **ugyanazon jogszabályon belültre** vagy **más jogszabályra**
 - **többszörös - komplex**
- **metajurisztika** körébe utaló normák
 - **erkölcs, szokás, illem**
 - **méltányosság**
- **hézagpótló és kényszerítő szabályok**
 - **diszpozitív** - permisszív eltérést engedő v. hézagpótló v. felhatalmazó
 - **kógens** - kötelező
 - **klauzikálós** i) diszpozitív (személyhez fűződő jogokat nem sérti, amelyhez a sértett hozzájárult, feltéve, hogy társadalmi érdeket sem sért) ii) kógens (valamely fél irányába nem enged –cselekvőképesség miatti semmisség)
 - **imperatív** (feltétlen érvény)
- **diszparált** egymást kölcsönösen kategorikusan kizáró (emberölés –végszükség, jogos védelem)

**Köszönöm
a figyelmet!**

